

MINERALNE SNOVI

POMEN MINERALOV

Minerali so dragocene rudninske hranilne snovi, ki so življenjskega pomena in nujne za zdravje. Vsak mineral ima svojo edinstveno funkcijo in njegovo pomanjkanje vpliva na procese v človeškem organizmu.

VRSTE MINERALOV GLEDE NA KOLIČINO

- Glede na potrebno količino minerale delimo na makroelemente in mikroelemente.
- Med makroelemente spadajo kalcij, fosfor, kalij, žveplo, klor, natrij in magnezij.
- Med mikroelemente prištevamo železo, jod, baker, mangan, fluor, cink, krom, selen, molibden, ...

KALCIJ

Vloga: kalcij sodeluje pri tvorbi ter ohranjanju kosti, zob in nohtov ter skrbi za normalno krčljivost mišic in delovanje živcev.

- Pomanjkanje: pomanjkanje kalcija lahko pripelje do hitrejšega izgubljanja kostne mase, zmedenosti, pozabljivosti in slabe zbranosti.
- Viri: mleko, sir, jogurt, mineralne vode, ribe, meso, brokoli, špinača, ohrovt, soja, polnovredna žita, stročnice, oreščki.

Kalcij

Ca

PREHRANSKI VIRI

-800 mg
dnevno

PDV

Vloga:

Zdravje kosti

mineralna gostota
kosti

Živčevje

celična signalizacija

Mišice

delovanje mišic

FOSFOR

Vloga: fosfor ohranja zdravje kosti in zob, skrbi pa tudi za presnovo energije.

- Pomanjkanje: pomanjkanje fosforja lahko povzroči razpadanje zob, karies, zmanjševanje kostne mase, slabši tek ter mišično in živčno šibkost.
- Viri: sir, jetra, ribe (losos), školjke, jajčni rumenjak, soja, goveje, žita, puranje meso, navadni jogurt.

KALIJ

Vloga: kalij skrbi za nemoteno delovanje mišic, srca in živčnih impulzov. Poleg tega uravnava krvni tlak in srčni utrip ter skrbi za pravilno delovanje ledvic.

- Pomanjkanje: nezadosten vnos kalija prizadene mišice in živčni sistem.
- Viri: špinača, redkvice, papaja, rdeča paprika, vodna kreša, breskve, krompir, paradižnik, banane, citrusi, avokado, limone, fižol, oreščki.

NATRIJ

Vloga: natrij skrbi za normalno rast ter pravilno delovanje živcev in mišic. Deluje v kombinaciji s kalijem.

- Pomanjkanje: pomanjkanje natrija lahko povzroči nepravilno presnovo ogljikovih hidratov.
- Viri: sol, korenje, pesa, artičoke, vložena zelenjava, kruh ...

MAGNEZIJ

Vloga: magnezij uravnava raven inzulina. Poleg tega sodeluje pri presnovi, krčenju mišic, odstranjevanju strupov iz telesa, gradnji kosti in zob ter delovanju srca in ožilja. Magnezij uravnava delovanje kalcija.

- Pomanjkanje: slabo počutje, utrujenost, mišični krči, zaprtje, trzanje mišic, glavoboli.
- Viri: ribe, školjke, meso, otrobi, rž, žita, temno zelenolistnata zelenjava, avokado, banane, kakav, gobe, morske alge, fige, limone, koruza, mandlji, lešniki.

ŽELEZO

Vloga: Železo skrbi za prenos kisika do vseh celic v telesu. Potreben je tudi za tvorbo hemoglobina. Železo igra pomembno vlogo pri presnovi vitaminov skupine B.

- Pomanjkanje: pomanjkanje železa povzroči slabšo zbranost, slabokrvnost, utrujenost, glavobole, krhkost las in slabšo telesno odpornost.
- Viri: jajčni rumenjaki, školjke, ovseni kosmiči, buče, leča, špinača, regrat, jeditna čokolada, mandlji, lešniki, fižol, goveja, piščančja, telečja jetra.

JOD

Vloga: jod skrbi za pravilno delovanje ščitnice, spodbuja rast in daje energijo.

- Pomanjkanje: pomanjkanje joda lahko pripelje do presnovnih motenj in pomanjkanja energije.
- Viri: jodirana sol, ribi, raki, školjke, polnovredna žita in mineralna voda.

BAKER

Vloga: baker nam daje energijo ter skrbi za pravilno delovanje živcev in vsrkavanje železa v hemoglobin.

- Pomanjkanje: pomanjkanje bakra lahko povzroči slabokrvnost.
- Viri: gobe, grah, avokado, kakav, ribe, stročnice, zelenolistnata zelenjava, česen, morske alge, oreščki, arašidi, suhe slive.

CINK

Vloga: cink je odgovoren za normalno rast, plodnost, spolni razvoj in celjenje kože ter za delovanje encimov in imunskega sistema.

- Pomanjkanje: pomanjkanje cinka lahko povzroči motnje v rasti, izgubo las, bele lise na nohtih in slabše celjenje ran.
- Viri: mlečni izdelki, školjke, ribe, fižol, kvas, lešniki, leča, tofu, bučna semena, rjavi riž, špinača, česen, kalčki...

SELEN

Vloga: selen ščiti pred vplivom prostih radikalov in spodbuja presnovo. Deluje v sinergiji z vitaminom E.

- Pomanjkanje: hujše pomanjkanje selena se kaže v spremembi barve nohtov, staranju kože, pomanjkanju energije in mišični oslabelosti.
- Viri: mlečni izdelki, tunina, losos, meso, otrobi, oves, čebula, paradižnik, brokoli, zelenolistnata zelenjava, gobe, česen, brazilski in indijski oreščki, orehi, sončnična semena.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

1. Zapiši pomen mineralnih snovi v prehrani.
2. Kako razdelimo minerale glede na potrebno količino?
3. Kateri minerali spadajo med makroelemente?
4. Kateri minerali spadajo med mikroelemente?
5. Katera živila vsebujejo največ mineralov?